

Magdalena Zdaniewicz*

Beata Krasińska**

WYBRANE ASPEKTY SYTUACJI ZAWODOWEJ A TYP ZAWODU

Praca przypisana jest naturze człowieka, mimo że niekiedy znajdują się osoby, które podważają jej sens. Jest czynnością, która jako kategoria społeczna obejmuje umiejętności pracy, a także sposoby jej organizowania, narzędzia, urządzenia techniczne, a wyprodukowane dobra są elementem kultury danego społeczeństwa. Współcześnie mamy do czynienia z wieloaspektowym podejściem do pracy. Na pracę patrzymy przez pryzmat działań technicznych, działalności ekonomicznej, procesu fizjologicznego, psychicznego, intelektualnego czy społecznego. Wymienione aspekty pracy można rozszerzać o aspekt filozoficzny, moralny czy wychowawczy. Dla pracownika obok przytoczonych aspektów pracy ważny jest często w pracy zawodowej jej kontekst. Zwracamy uwagę na podejście materialistyczne, w którym pracę traktujemy jako swoistą formę stosunku człowieka do przyrody, ale także źródło środków materialnych niezbędnych do życia. A także podejście personalistyczne, w którym głównie skupiamy się na roli człowieka jako sprawcy i podmiocie pracy (Zdaniewicz 2008).

Z tej perspektywy prowadziłam badania dotyczące wybranych aspektów pracy sześciu grup zawodowych, reprezentujących typy osobowościowe wyróżnione przez Johna L. Hollanda. Badania prowadzono na próbie 600 pracowników, którzy wykonywali zawody: nauczyciel muzyki, matematyk, kosmetyczka, pracownik biurowy, przedstawiciel handlowy i mechanik samochodowy. Te grupy zawodowe odpowiadają sześciu typom osobowościowym w klasyfikacji J. L. Hollanda, tj.: typ artystyczny, typ badawczy, typ społeczny, typ konwencjonalny, typ przedsiębiorczy, typ realistyczny. Badanym zadano serię 26 pytań dotyczących ich obecnej (w chwili badań) sytuacji zawodowej. Niniejszy artykuł stanowi prezentację wybranych wyników.

Pytaniem rozpoczynającym analizę sytuacji zawodowej respondentów było pytanie, w którym dokonywali samooceny pod względem samodzielności ich stanowiska pracy oraz zakresu odpowiedzialności na nim. Wyróżniono

***Magdalena Zdaniewicz** – adiunkt w Katedrze Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Zielonogórskiego.

****Beata Krasińska** – dr n. med., Uniwersytet Medyczny w Poznaniu.

cztery kategorie: stanowisko samodzielne, cechują się bardzo dużą odpowiedzialnością; stanowisko samodzielne, pracownicy cechują się dużą odpowiedzialnością; stanowisko samodzielne – cechują się małą odpowiedzialnością; stanowisko niesamodzielne – cechują się małą odpowiedzialnością.

Co ciekawe, wszystkie analizowane zawody wybrały drugą z możliwych kategorii uważając, iż ich stanowisko jest samodzielne i charakteryzuje się dużą odpowiedzialnością – bez mała połowa badanych w każdej z grup (45,0%). Zdecydowana większość ankietowanych pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy – ponad 90,0%. Tylko w dwóch zawodach: kosmetyczki i mechanika samochodowego czas ten jest krótszy. W grupie kosmetyczek 11,0% pracuje w niepełnym czasie pracy i 15,0% mechaników samochodowych. Należy przy tym zaznaczyć, iż obie te grupy tworzone są przez osoby zatrudnione w zakładach pracy oraz prowadzące własną działalność gospodarczą.

Obok pytania o pełny bądź niepełny wymiar czasu pracy respondenci udzielali również odpowiedzi na pytanie „Ile godzin dziennie są w pracy?”. Wskazania dały rozpiętość od 3 do 15 godzin dziennie spędzanych w pracy. Najdłuższy czas pracy wystąpił w grupie przedstawicieli handlowych (1,0%), choć w minimalnym odsetku. Najczęściej 12 godzin w pracy spędzają mechanicy samochodowi (17,2%) i kosmetyczki (8,1%), a najmniej muzycy – 4 godziny dziennie (13,3%). Respondenci pracowali w systemie jednozmianowym, dwuzmianowym bądź nienormowanym. Najniższy odsetek we wszystkich badanych grupach wystąpił oprócz kosmetyczek w systemie dwuzmianowym od 3,0% w przypadku muzyków do 15,0% u mechaników samochodowych. Tryb pracy jednozmianowy najczęściej wystąpił u pracowników biurowych. W ramach trybu nienormowanego najwyższy odsetek tworzy grupa mechaników (45,0%) i muzyków (26,0%).

W pracy zawodowej istotny element stanowi wymiar czasu pracy, a także zakres odpowiedzialności na stanowisku pracy. W związku z tym, kolejne deklarujące ilość wykonywanych zadań pracowniczych pytanie brzmiało: „Jaka jest liczba wykonywanych przez Panią/Pana zadań pracowniczych?”. W trzech badanych grupach największy odsetek badanych wybrało odpowiedź drugą – iż w swojej przy wykonują pięć do dziesięciu zadań. Taką odpowiedź wskazali nauczyciele muzyki (41,1%), matematyki (44,8%), przedstawiciele handlowi (47,4%). Kosmetyczki i mechanicy uzyskali taki sam odsetek w deklarowanych powyżej piętnastu zadań (po 37,1%).

Z punktu widzenia sytuacji zawodowej ważnym wydaje się ocena materialnych warunków pracy przez ankietowanych. Uzyskane wyniki pokazują, iż w dwóch z badanych grup warunki te oceniane są jako bardzo dobre przez najwyższy odsetek respondentów (kosmetyczki – 46,0% i pracownicy biu-

rowi – 39,4%). W pozostałych grupach najwyższy odsetek uwidocznił się przy odpowiedzi dobre (nauczyciel muzyki – 40,6%; matematyk – 42,4%; przedstawiciel handlowy – 41,7%; mechanik samochodowy – 40,2%). Odpowiedź bardzo źle nie wystąpiła w ogóle tylko w przypadku nauczycieli muzyki i matematyków. Natomiast ocena warunków sanitarnych pracy odkrywa, iż ponad 88% ogółu badanych we wszystkich grupach uważa je za odpowiednie. Odpowiedzi negatywne najczęściej wystąpiły w grupie zawodowej mechaników – 11,0%.

Kolejna seria pytań kwestionariusza ankiety w ramach sytuacji zawodowej dotyczyła obszaru stosunków panujących w miejscu pracy. Zadano pytania, które obrazują relacje ze współpracownikami, a także pytania dotyczące stosunków z przełożonymi i ich ocenę. Pierwsze z nich składało się z siedmiu zdań, które należało ocenić w skali od 1 do 5, gdzie odpowiedź 1 oznacza „zdecydowanie tak”, 2 – „tak”, 3 – „nie mam zdania”, 4 – „nie”, 5 – „zdecydowanie nie”. Stosunki respondentów ze współpracownikami w badaniach przedstawiam w tabeli nr 1.

Tabela 1

Stosunki badanych ze współpracownikami

Grupa zawodowa	Oznaczenie pytania	Numer odpowiedzi najczęściej wybierany	Częstość	%
Nauczyciel muzyki	a.	2	57	57,0%
	b.	2	67	67,0%
	c.	2	66	67,3%
	d.	2	52	53,1%
	e.	2	64	65,3%
	f.	2	58	59,8%
	g.	2	47	49,0%
Matematyk	a.	2	54	54,0%
	b.	2	62	62,0%
	c.	2	60	61,2%
	d.	2	56	56,6%
	e.	2	69	69,7%
	f.	2	68	69,4%
	g.	2	47	47,5%

Grupa zawodowa	Oznaczenie pytania	Numer odpowiedzi najczęściej wybierany	Częstość	%
Kosmetyczka	a.	2	48	50,0%
	b.	2	59	60,8%
	c.	2	56	57,7%
	d.	2	47	48,5%
	e.	2	63	65,6%
	f.	2	57	58,8%
	g.	2	34	35,8%
Pracownik biurowy	a.	2	53	53,5%
	b.	2	51	53,1%
	c.	2	39	41,1%
	d.	2	42	43,8%
	e.	2	67	70,5%
	f.	2	40	42,6%
	g.	2	36	37,9%
Przedstawiciel handlowy	a.	2	57	57,6%
	b.	2	60	61,2%
	c.	2	52	53,6%
	d.	2	43	43,9%
	e.	2	67	68,4%
	f.	2	57	58,2%
	g.	2	39	40,2%
Mechanik samochodowy	a.	2	61	62,9%
	b.	2	66	67,3%
	c.	2	53	55,8%
	d.	2	47	49,5%
	e.	2	70	72,2%
	f.	2	55	57,3%
	g.	3	38	40,9%

Źródło: opracowanie własne.

Ocena stosunków w ramach stwierdzenia a. – większość moich kolegów z pracy to osoby, które dobrze rozumieją i wykonują swoje obowiązki zawodowe – dała jednolity obraz najczęściej wybieranych odpowiedzi nr 2, czyli stwierdzenia, iż „tak” jest w ponad połowie w każdej z grup. W stwierdzeniu b. „ja i moi koledzy z pracy stanowimy zgrany zespół osób, które

wzajemnie wspierają się w wykonywaniu obowiązków zawodowych” również najwyższy odsetek odpowiedzi uzyskał wybór „tak” – przedział od 53,1% u pracowników biurowych po 67,3% w przypadku mechaników samochodowych. Trzecie z podanych stwierdzeń – „gdy mam jakieś kłopoty w pracy zawsze mogę liczyć na pomoc i wsparcie ze strony moich kolegów” pokazuje, iż podobnie jak w dwóch powyższych wyborach respondenci i tym razem najczęściej wybierali odpowiedź „tak”. Zdecydowanie najczęściej spośród badanych grup wybrali tę odpowiedź nauczyciele muzyki. Kolejne zdanie – d. „większość moich kolegów z pracy lubi swoją pracę” utrzymuje tendencję ankietowanych do wskazywania 2 odpowiedzi – „tak” w zasadniczej większości odpowiedzi. Wspólne realizowanie zadań (stwierdzenie e.) deklarowane jest również jako odpowiedź „tak” u wszystkich badanych. W szczególności bez większych konfliktów mogą realizować razem zadania mechanicy samochodowi – 72,2%. Zdecydowana większość badanych deklaruje, że chętnie dzieli się swoimi doświadczeniami i wiedzą – odpowiedź „tak” we wszystkich grupach, a najwyższy jej odsetek spośród nich wystąpił w grupie matematyków – ponad dwie trzecie tej grupy. Ostatnie zdanie w ramach pytania 7 brzmiało – „postawy moich kolegów mobilizują mnie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych”. Po raz pierwszy pojawiła się opcja odpowiedzi „raczej nie”. W największym odsetku tylko w ramach grupy mechaników samochodowych. W pozostałych zawodach, tak jak w poprzednich twierdzeniach zdecydowany odsetek przypada odpowiedzi „tak” – od 35,8% w grupie kosmetyczek do 49% u nauczycieli muzyki.

Kolejne pytanie zamieszczone w ramach sytuacji zawodowej dotyczyło samooceny atmosfery współzycia w miejscu pracy. Najmniej zadowoloną z atmosfery współzycia w pracy grupą okazali się przedstawiciele handlowi. Wskazują oni w 11,0% odpowiedzi, iż jest ona mało zadowalająca, a w 1% określają ją jako złą. Pozostałe grupy wskazały w najwyższym dla swojej grupy odsetku odpowiedzi, iż atmosfera w ich pracy jest dobra. Wśród tych grup najlepiej, bo bez mała dwie trzecie grupy nauczycieli muzyki oceniają dobrze.

Następne dwa pytania kwestionariuszowe miały za zadanie ukazać stosunek badanych do swoich przełożonych. Część badanych nie mogła określić stosunków z przełożonymi, ponieważ prowadziła własną działalność gospodarczą. Były to osoby samozatrudniające się. Taka sytuacja miała miejsce w dwóch zawodach: kosmetyczki (12 osób) i mechanika samochodowego (11 osób). Pierwsze pytanie składało się z pięciu twierdzeń, które należało ocenić w skali od 1 do 5, gdzie odpowiedź 1 oznacza „zdecydowanie tak”, 2 – „tak”, 3 – „nie mam zdania”, 4 – „nie”, 5 – „zdecydowanie nie”. Tabela zamieszczona poniżej obrazuje uzyskane dane w ramach odpowiedzi, która uzyskała

najwyższy odsetek wśród ankietowanych. Pierwsze stwierdzenie omawianego pytania ukazuje ocenę stosunków badanych do swoich przełożonych pod względem oceny ich kompetencji. We wszystkich grupach zawodowych najwyższy odsetek uzyskała odpowiedź „tak”. Najgorzej oceniano przełożonych w ramach tego twierdzenia w przypadku kosmetyczek (10,2%), nauczycieli muzyki (8,0%) i pracowników biurowych (7,1%). Natomiast zdecydowanie źle oceniali przełożonych przedstawiciele handlowi – 5,6% badanych.

Z kolei gorzej oceniano przełożonego pod kątem zachęcania pracowników do podnoszenia kwalifikacji. W każdej z grup odsetek ten był dość wysoki. Najgorzej, bo w jednej czwartej oceniali przełożonego pracownicy biurowi i mechanicy samochodowi (18,2%) dla odpowiedzi „nie” oraz 5,0% przedstawiciele handlowi i nauczyciele muzyki – w odpowiedzi „zdecydowanie nie”. Przełożony najczęściej konsultuje ważne decyzje w grupie kosmetyczek (19,3%) i pracowników biurowych (21,1%) dla odpowiedzi „zdecydowanie tak”, najrzadziej w grupie przedstawicieli handlowych – 7,1% odpowiedzi „zdecydowanie nie”. Najlepiej w ramach dbałości o atmosferę w pracy przełożonych oceniali nauczyciele muzyki – „zdecydowanie tak” odpowiedziała jedna czwarta ankietowanych. Natomiast wśród odpowiedzi „tak” najwyższy odsetek, bo ponad połowa grupy oceniała pozytywnie przełożonych grupa mechaników samochodowych. Twierdzenie e. – mój przełożony sprawiedliwie i obiektywnie ocenia pracę swoich podwładnych uzyskało najwyższe poparcie dla odpowiedzi „tak” we wszystkich grupach. Wśród nich najwyższy odsetek pozytywnie oceniających przełożonego wystąpił w grupie przedstawicieli handlowych.

Drugie pytanie badające stosunki z przełożonymi obejmowało ocenę pracodawcy z perspektywy sprawiedliwego podziału pracy. Najwyższy odsetek osób, które uważały, że tak nie jest odnotowała w grupie mechaników samochodowych. Aż 6,8% z nich „zdecydowanie się nie zgadza” z tym stwierdzeniem. Najlepiej oceniały pracodawcę kosmetyczki – 33,7% dla odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam”. Kolejne twierdzenie ukazać miało, czy respondenci uważają, iż ich przełożony jest osobą życzliwą. Każda z grup uzyskała najwyższy odsetek wśród pozytywnych odpowiedzi. Najlepiej oceniano życzliwość pracodawcy w grupie kosmetyczek (bez mała połowa grupy), najgorzej zaś w grupie pracowników biurowych 9,2%. Sprawdziałam również ocenę pracodawców pod względem tego, czy znajdują czas, aby wysłuchać pracownika, jeśli ma coś ważnego do powiedzenia. Najgorzej w tym względzie pracodawcę ocenili mechanicy samochodowi 15,9% dla odpowiedzi „raczej się nie zgadzam” i „zdecydowanie się nie zgadzam”. Czas dla podwładnych najczęściej znajdują pracodawcy w grupie matematyków – 82,8% dla odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam”.

Tabela 2

Stosunki badanych z przełożonymi

Grupa zawodowa	Oznaczenie pytania	Numer odpowiedzi najczęściej wybierany	Częstość	%
Nauczyciel muzyki	a.	2	50	50,0%
	b.	2	39	39,0%
	c.	2	50	50,0%
	d.	2	47	47,0%
	e.	2	41	41,4%
Matematyk	a.	2	53	53,5%
	b.	2	49	50,5%
	c.	2	52	53,1%
	d.	2	54	55,1%
	e.	2	52	53,1%
Kosmetyczka	a.	2	44	50,0%
	b.	2	35	39,8%
	c.	2	36	40,9%
	d.	2	39	44,3%
	e.	2	35	39,8%
Pracownik biurowy	a.	2	40	40,4%
	b.	2	32	33,7%
	c.	2	34	35,8%
	d.	2	39	41,1%
	e.	2	35	37,6%
Przedstawiciel handlowy	a.	2	60	60,6%
	b.	2	56	56,0%
	c.	2	55	55,6%
	d.	2	45	45,5%
	e.	2	55	55,6%
Mechanik samochodowy	a.	2	48	53,9%
	b.	2	34	38,6%
	c.	2	46	52,3%
	d.	2	51	59,3%
	e.	2	42	47,7%

Źródło: opracowanie własne.

Ważna w badaniu sytuacji zawodowej była samoocena badanych w odniesieniu do wykonywanego zawodu. Wśród trzech możliwości najwyższy odsetek ankietowanych z każdej z grup wybrał odpowiedź drugą. Brzmiała ona: „praca w tym zawodzie mimo pewnych trudności, a czasem nawet zniechęcenia daje mi satysfakcję”. We wszystkich zawodach odsetek osób wybierających tę odpowiedź przekraczał znacznie połowę grupy. Drugie pod względem największej ilości odpowiedzi było stwierdzenie „uważam, że bardzo dobrze wybrałem swój zawód, ponieważ mój entuzjazm do pracy mimo upływu lat się nie zmienia”. Tak najczęściej odpowiadały kosmetyczki (40,0%). Najmniej liczne wybory dotyczyły pracy uznawanej za zniechęcającą – tak uważa 13,0% pracowników biurowych, po 8,0% przedstawicieli handlowych i mechaników samochodowych, 6,0% kosmetyczek 3,0% matematyków. Ocena aspiracji zawodowych respondentów dała następujący rozkład wyników: zdecydowana większość badanych w czterech analizowanych zawodach oceniła swoje aspiracje zawodowe jako wysokie (nauczyciel muzyki – 61,0%; matematyk – 62,0%; kosmetyczka – 57,0%; przedstawiciel handlowy – 51,0%). W zawodzie pracownika biurowego wystąpiła minimalna – 1,0% różnica w ocenie aspiracji jako wysokich – 47,0% i średnich – 46,0%. Natomiast w grupie mechaników samochodowych po 45,0% uznało je za wysokie i średnie. Najniższe odsetki respondentów oceniało swoje aspiracje jako niskie bądź bardzo niskie. Takie oceny w ogóle nie wystąpiły w zawodach nauczyciela muzyki i matematyka.

Zapytałam respondentów również o to, jak oceniają swoje zadowolenie z pracy. Zaproponowałam ocenę na skali: zdecydowanie tak, raczej tak, trudno powiedzieć, raczej nie oraz zdecydowanie nie. Oprócz kosmetyczek wszystkie grupy wybrały w zdecydowanej większości, w ponad połowie grupy odpowiedź raczej tak. Kosmetyczki w większości, co prawda 1,0%, ale wybrały odpowiedź zdecydowanie tak – 43,0%. Najwyższy stopień niezadowolenia z pracy wystąpił u pracowników biurowych 10,0% i mechaników samochodowych – 7,0% dla odpowiedzi raczej nie i zdecydowanie nie. Pytanie to dookreślone było przy odpowiedzi pozytywnej o stwierdzenie z czego dana osoba jest w swojej pracy najbardziej zadowolona. Wyniki podzieliły respondentów na dwie grupy. W pierwszej z nich znalazł się zawód: nauczyciel muzyki, matematyk i kosmetyczka. Te zawody charakteryzowały się najwyższym odsetkiem ankietowanych wskazujących, iż najbardziej zadowoleni z tego, iż jest to praca dająca satysfakcję, odpowiednia ze względu na status społeczny, zgodna z wyuczonym zawodem. Natomiast w drugiej grupie największe zadowolenie wynikało z zarobków i stabilizacji – tak wskazali pracownicy biurowi, przedstawiciele handlowi oraz mechanicy samochodowi. Podobnie jak w pytaniu określającym zadowolenie z pracy, tak

w kolejnym odnotowującym niezadowolenie z pracy badani w najwyższym odsetku odpowiedzi podzielili się na dwie grupy. Najbardziej niezadowoleni z tego, iż ich praca wiąże się z niepewnością są (co wydaje się zaskakujące) nauczyciele muzyki, matematycy i przedstawiciele handlowi. Natomiast w drugiej grupie największe niezadowolenie wynika z monotonii pracy. Tak twierdzą kosmetyczki, pracownicy biurowi i mechanicy samochodowi. Poniżej przedstawiam rozkład omawianych elementów.

Tabela 3

Stosunek badanych do pracy

Grupa zawodowa	Stosunek do pracy	Odpowiedzi	Częstość	%
Nauczyciel muzyki	zadowolenie	Praca dająca satysfakcję	27	27,8%
	niezadowolenie	Poczucie niepewności	13	36,1%
Matematyk	zadowolenie	Praca dająca satysfakcję	41	42,3%
	niezadowolenie	Poczucie niepewności	5	23,8%
Kosmetyczka	zadowolenie	Praca dająca satysfakcję	29	31,2%
	niezadowolenie	Monotonne czynności	14	35,9%
Pracownik biurowy	zadowolenie	Zarobki	43	46,7%
	niezadowolenie	Monotonne czynności	13	27,1%
Przedstawiciel handlowy	zadowolenie	Zarobki	44	44,9%
	niezadowolenie	Poczucie niepewności	9	27,3%
Mechanik samochodowy	zadowolenie	Zarobki	45	48,9%
	niezadowolenie	Monotonne czynności	13	31,0%

Źródło: opracowanie własne.

Kwestionariusz ankiety zawierał również pytanie dotyczące zamiaru zmiany pracy w najbliższym czasie. Zdecydowana większość badanych we wszystkich grupach nie nosiła się z zamiarem zmiany pracy. Wśród grup, w których wystąpił najwyższy odsetek osób, które chcą zmienić pracę znaleźli się przedstawiciele handlowi (21,2%) i kosmetyczki (18,4%). Najczęściej, bo aż czterokrotnie bądź więcej razy pracę zmieniali mechanicy samochodowi (13%) i przedstawiciele handlowi (12,0%). Najczęstszą przyczyną zmiany pracy wskazywaną przez badane grupy były warunki pracy, zarobki oraz zła atmosfera panująca w pracy. W ramach kolejnego pytania ankiety badałam, czy zakład pracy dba o poszczególne analizowane elementy. Większość badanych we wszystkich grupach wyrażała zadowolenie z tego, jak ich zakład pracy dba o warunki sanitarne (największy odsetek niezadowolonych, bo bez mała jedna piąta, wyrażała grupa mechaników), możliwości

dokształcania (największy odsetek niezadowolonych wyrażała ponad połowa mechaników). Niezadowolenie dominowało w ramach dbałości o wczasy pracownicze (największy odsetek niezadowolonych w grupie kosmetyczek – 87,0%), możliwości rozwijania amatorskiej twórczości artystycznej czy rozrywki kulturalne (największy odsetek niezadowolonych w grupie kosmetyczek – 83,3%).

Badani określali siebie jako osoby otwarte, mające zaufanie do ludzi (ponad 86,0% we wszystkich grupach). We wszystkich analizowanych grupach zawodowych najczęściej osób dociera do pracy własnym środkiem lokomocji. Pieszo dociera do pracy najczęściej kosmetyczka i nauczyciel matematyki. Natomiast, zdecydowanie najczęściej, bo aż w jedna czwarta przedstawicieli handlowych dostaje się do pracy zakładowym środkiem lokomocji.

Praca przypisana naturze człowieka, na przestrzeni formowania się różnych zawodów sprawiła, że w zależności od jego typu, pracownicy mają odmienny stosunek do analizowanych sytuacji zawodowych. Niniejszy artykuł (w którym analizie podlegają zakres odpowiedzialności na stanowisku pracy, wymiar czasu pracy, stosunek do przełożonych, warunków pracy i swojego zawodu) ukazuje, że nawet w ramach wykonywania tego samego zawodu różnie spoglądamy i oceniamy własny zawód i zewnętrzne warunki pracy. Ten fakt potwierdza konieczność analizy pracy zawodowej z perspektywy podejścia personalistycznego, a nie tylko materialistycznego.

Literatura

- ZDANIEWICZ M. (2008), *Praca zawodowa a sposoby spędzania czasu wolnego*, niepublikowana rozprawa doktorska.

Magdalena Zdaniewicz
Beata Krasińska

**SELECTED ASPECTS OF PROFESSIONAL SITUATION
AND TYPE OF A JOB**

Abstract

The article focuses on the selected work aspects and shows the reflections of an employee and their job. Nowadays there are all different kinds of job aspects. When looking at your job, one can distinguish several aspects such as: economical, physiological, psychological, intellectual or social ones. For an employee, apart from the aspects mentioned above, the important one is the aim. Seeing your job as a way to make money and keep your financial situation in a good condition served the authors as a basis for their research on selected job aspects. The research was made within six different groups, where each of the group represented different job types and issues, which were distinguished by J.L. Holland. As a part of the research 600 employees were questioned. In the group of the respondents there were a music teacher, maths teacher, beautician, office clerk, car mechanic and salesman. These six groups match the six personal types mentioned by J.L. Holland. This article contains the presentation of the chosen results.